LANDELIJK OVERLEG CONSUMENTENBELANGEN OPENBAAR VERVOER

NS
Bertien van Baak
Postbus 2025
3500 HA Utrecht

Contactpersoon:
Datum brief: 15 oktober 2025
Kenmerk brief: Locov 2025-265866
Bijlage(n) bij brief: -

Onderwerp: Advies nationale tarieven 2026

Geachte mevrouw van Baak,

In uw brief van 4 september 2025 (met kenmerk CC/PA/TD-996 Adviesaanvraag tarieven 2026) vraagt u ons, de consumentenorganisaties in het Locov, advies over de voorgenomen wijziging van de tarieven voor 2026. Wij gaan graag in op uw verzoek.

Aanleiding

Om reizigers in het openbaar vervoer te behouden of te winnen is het van belang dat het openbaar vervoer en de trein als belangrijke drager, betaalbaar blijft. Forse tariefstijgingen passen hier niet bij, wel aantrekkelijke nieuwe proposities die passen bij maatschappelijke ontwikkelingen.
Grofweg komen al uw voorstellen voort uit:

1. de mogelijkheden die de concessie biedt;
2. politiek jojo-beleid om prijzen niet structureel te laten stijgen en;
3. bezuinigingen van uw kant.

Dit trio van argumenten maakt adviseren voor ons lastig. Aan de ene kant zien wij namelijk dat u gebonden bent aan politieke uitkomsten, aan de andere kant kunt u er voor kiezen reizigers te verleiden om vaker te kiezen voor de trein. Daarbij geldt natuurlijk dat u geen gebruik hoeft te maken van de mogelijkheden die de concessie biedt. U bent niet verplicht de prijzen met 3.5% extra te verhogen, de

concessie geeft u die mogelijkheid.
Zo heeft u ook een CAO afgesloten waarin forse loonsverhogingen zijn opgenomen, zonder dat u daartoe verplicht was. Het moet niet zo zijn dat de reiziger daar nu de rekening van gepresenteerd krijgt. Dit zien we al gebeuren met de afschaffing van de jongerendagkaart en de – in uw voorstel – toch nog forse verhogingen van de tarieven. Daarom moeten wij op een aantal elementen negatief adviseren: het is niet in het belang van de reiziger om de gevolgen van deze financiële problemen te moeten dragen.
Graag gaan we met u in gesprek over het vergroten van uw financiële slagkracht. Wij zijn ervan overtuigd dat u met een herziening van uw productportfolio en strategie meer reizigers in de trein kunt krijgen. U geeft bijvoorbeeld aan te maken te hebben met sterk 'verspitst' reisgedrag, dat ook nog eens sterk geconcentreerd is op de dinsdag en de donderdag. Wij wijzen u erop dat reizigers geen prikkel ervaren om hun gedrag te veranderen, omdat u oproept om álle spitsen te vermijden. Dit pakket aan maatregelen bezien wij graag in zijn geheel.

1. CPI: tariefverhoging op grond van de verwachte inflatie

U verwacht een inflatie van 2,6% en stelt voor dit te verwerken in de nieuwe tarieven.

Advies

Wij adviseren positief op de tariefverhoging voor 2026 voor zover die voortkomt uit de verwachte inflatie voor dat jaar (CPI).

2. Inhalen van tariefverhoging 2025

Wij waarderen dat u ongeveer 3% van de tariefruimte die u nog hebt van vorige jaren (opgeteld in 2025: 6%) niet zal doorvoeren en net als vorig jaar voor eigen rekening neemt. U geeft op dit punt echter geen duidelijkheid voor volgende jaren.

Advies

Wij adviseren positief op uw voorstel om 3% van de tariefruimte voor eigen rekening te nemen en adviseren dit structureel te doen voor de rest van de concessieperiode.

Wij betreuren het dat u voor de overige 3% niet meer wordt gecompenseerd door het Rijk. De argumenten voor deze compensatie gelden in onze ogen nog steeds.

Nu het Rijk niet compenseert, zou in onze ogen gekeken moeten worden naar het winnen van nieuwe reizigers in plaats van de rekening bij de reiziger te leggen.

Advies

Wij adviseren negatief op het inhalen van de tariefverhoging 2025 voor het resterende deel (3%).

3. Opbrengst neutraal uitsmeren extra tariefverhoging 3,5%

U geeft aan dat u in samenspraak met IenW voornemens bent om de extra tariefstijging van 3,5%, die u volgens de concessie mag doorvoeren, opbrengstneutraal uit te smeren over vier jaar: 2026 t/m 2029. Dit doet u om de tariefstijging voor 2026 te beperken. De totale voorgenomen tariefverhoging voor 2026 kan hiermee beperkt worden tot 6,82%. Om dit opbrengstneutraal te doen, gaat dit om 1,16% extra tariefverhoging in 2026 en 1% extra tariefverhoging per jaar in de jaren 2027 t/m 2029. Dit betekent concreet dat er in het eindbeeld sprake is van een extra tariefverhoging van 4,16% per jaar. Dit is 0,66 procentpunt meer dan bij het doorvoeren van een verhoging van 3,5% in 2026.

Hoewel wij het waarderen dat u de tariefstijging in 2026 wilt dempen, betaalt de reiziger als gevolg hiervan in het eindbeeld meer. Bij ongewijzigd beleid werkt dit bovendien door in de resterende jaren van de concessie (en mogelijke nieuwe concessieperiodes).

Wij concluderen dat u met uw voorstel risico's voor de bedrijfsvoering verlaagt, maar dat het resultaat voor de reiziger een nog hogere tariefverhoging is. Dat is zelfs zo wanneer de reizigersopbrengsten sterker groeien dan verwacht.

Advies

Wij adviseren negatief over de extra tariefverhoging van 3,5%. Wij zijn wel positief over het uitsmeren van deze verhoging, nu u wel voornemens bent deze door te voeren. Wij adviseren desondanks negatief over de voorgestelde stappen, namelijk de extra tariefverhoging van 1,16% in 2026 en 1% per jaar in 2027 t/m 2029. Dit omdat de totale stijging voor reizigers hoger is, terwijl tegelijkertijd niet gegarandeerd is dat uw afspraak met IenW voor de jaren 2026 t/m 2033 opbrengstneutraal is. Dit is niet gegarandeerd, omdat de aannames ten aanzien van de verwachte reizigersopbrengsten en de effecten van inflatie op inflatie onbekend zijn en incorrect kunnen zijn. Ook ontbreekt een mechanisme dat de reiziger compenseert als resultaten in de praktijk gunstiger zijn. Wij adviseren hierin alsnog te voorzien.

4. Toeslag IC-direct

U bent voornemens de toeslag IC Direct te verhogen van €3,00 naar €3,20 en in daluren van €1,80 naar €1,92.

Advies

Gezien onze eerdere adviezen en de huidige problematiek op de HSL, die volgens eerdere berichtgeving naar verwachting nog tot zeker 2031 zal duren, adviseren wij negatief op de verhoging van de toeslag IC Direct en toeslag IC Direct daluren.

5. Keuzedagen

U stelt dat de korting voor 60-plussers, die via de Keuzedagen wordt geboden, de afgelopen jaren verhoudingsgewijs is toegenomen. U bent daarom voornemens om de prijs van het Keuzedagen-abonnement met zo'n €0,80 per Keuzedag te verhogen, van ongeveer €4,20 naar circa €5,00 per Keuzedag. Dit betekent dat het Keuzedagen-abonnement van €29,50 naar €34,95 stijgt. Een verhoging van de tarieven met 12% vind u zelf te veel. Toch verhoogt u de Keuzedagen nu met 19%. Wij begrijpen dat de prijs van de Keuzedagen uit de pas is gaan lopen, maar vragen ons af hoe reëel de verhoging nu is.

6. Prijzen eerste klas

U bent voornemens om reizen met de eerste klas in het weekend goedkoper te maken. Dit doet u door de meerprijs van de eerste klas ten opzichte van de tweede klas in het weekend te verlagen van 70% naar 40%. Daarnaast wilt u de eerste klas doordeweeks duurder maken door de meerprijs te verhogen van 70% naar 80% ten opzichte van de tweede klas. Wij juichen uw voornemen toe om eerste klas reizen in het weekend goedkoper te maken en daarmee hopelijk ook de zitplaatskans in de tweede klas te vergroten. Wij hebben nog wel vraagtekens bij de effecten op reizigers die doordeweeks reizen en bij de communicatie rond dit onderwerp.

Advies

Wij verzoeken u om nader gesprek met ons in te gaan over de effecten van deze voorgenomen wijzigingen, zodat wij tot een weloverwogen advies kunnen komen. Wij betrekken dat ook graag bij gesprekken over het gehele portfolio.

7. Stoppen met twee abonnementen

Uit eigen onderzoek blijkt volgens u dat het voor reizigers ingewikkeld is om te bepalen welke abonnementssoorten er zijn, en wat voor hen de beste keuze is. U geeft aan dat u per 1 januari 2026 wilt stoppen met het aanbieden van de producten Weekend Voordeel en Altijd Voordeel. Ook omdat er gunstigere abonnementen beschikbaar zijn voor het merendeel van de abonnementhouders.

Advies

Wij adviseren positief op de stop van deze abonnementen. Wij merken daarbij op dat het belangrijk is lessen te trekken uit de beëindiging van de oude Dal Vrij en Weekend Vrij abonnementen met reizen op saldo, zodat de overstap voor reizigers begrijpelijk en eenvoudig is. Ook vragen wij nader met ons in gesprek te gaan over het gehele portfolio.

Het veranderde reisgedrag vraagt in onze ogen ook een verdere evaluatie van het productenpalet. Zo zien wij dat voor een deel van de forenzen het huidige aanbod niet aansluit bij de behoeften. Dit komt omdat zij vaker thuiswerken of werken op wisselende werkplekken. Tegelijkertijd zien wij dat er grote drukte is in de spits op dinsdag en donderdag, terwijl dit in mindere mate het geval is op andere werkdagen. Ook constateren wij dat een deel van de forenzen best bereid is één van de spitsen te mijden, maar niet beide spitsen.

Advies

Wij adviseren u samen met de consumentenorganisaties de ontwikkeling van nieuwe abonnementsvormen te verkennen. Zo vinden wij mogelijk abonnementsvormen die aansluiten bij het gewijzigde reisgedrag van forenzen en die kunnen bijdragen aan groei van het aantal reizigers en spreiding van reizigers.

8. Tarief gemiste check-out

U stelt voor het correctietarief voor een gemiste check-out te verhogen van €20,- naar de maximale ritprijs. Dit tarief komt met de voorgenomen prijsverhoging in 2026 uit op €33,40. Hiermee wilt u om misbruik en inkomstenderving voorkomen. Wij hebben begrip voor deze verhoging, maar vinden wel dat u reizigers maximaal moet ondersteunen om te voorkomen dat ze onbewust te veel betalen. U doet dit voor veel reizigers met een OV-chipkaart met de Vergeten Check-Uit Service en de Uitcheckgemist-Alert. Beide faciliteiten zijn echter (nog) niet beschikbaar voor reizigers met betaalpas, creditcard of mobiel betalen. Deze laatste groep reizigers groeit sterk, waardoor in onze ogen maatregelen nodig zijn. OVpay-reizigers zijn

bovendien nog veelal incidentele reizigers. Dit is een groep die vermoedelijk ook snel vergeet uit te checken. Daarom stellen wij ook voor om te werken met een progressief tarief, door bijvoorbeeld voor de eerste gemiste check-out 20 euro te rekenen, voor de tweede 25 euro en voor de derde 30 euro. Hiermee voorkomt u dat reizigers die per ongeluk vergeten uit te checken een hoge(re) boete krijgen, maar komt deze wel terecht bij mensen die hier misbruik van maken.

Advies

Wij adviseren positief op verhoging van het correctietarief voor een gemiste check-uit onder voorwaarde dat u in 2026 de Vergeten Check-Uit Service en de Uitcheckgemist-Alert ook beschikbaar stelt voor reizigers met een betaalpas, creditcard of mobiel betalen.

9. Toeslag fysiek vervoerbewijs

U stelt voor om de toeslag voor fysieke vervoerbewijzen, die verkrijgbaar zijn bij kaartverkoopautomaten en de servicebalies, te verhogen van € 1,50 naar € 1,60. De toeslag op fysieke vervoerbewijzen is bedoeld als prikkel om de reiziger te sturen naar de OV-chipkaart, e-tickets en OVpay. Zeker met de komst van OVpay maken steeds meer mensen de overstap naar nieuwe betaalwijzen, zo ook toeristen. Voor de mensen die afhankelijk zijn van een fysiek vervoerbewijs moet de drempel niet verhoogd blijven worden. Bovendien vinden wij dat u OVpay veel meer kunt promoten als alternatief.

Advies

Wij adviseren negatief op de verhoging van de toeslag fysiek vervoerbewijs.

10. Flex abonnementen flexibeler

Reizigers kunnen na een periode van één maand op elk moment wisselen van NS Flex abonnement. Wijzigingen gaan binnen een uur in. Het is echter niet mogelijk om wijzigingen vooraf in te plannen.

Advies

Wij adviseren de flexibiliteit van NS Flex te vergroten door het mogelijk te maken wijzigingen in te plannen en zo reizigers te ontzorgen.

Afronding

Mocht u behoefte hebben aan een nadere toelichting, dan zijn wij hiertoe van harte bereid.

Met vriendelijke groeten,

DE CONSUMENTENORGANISATIES IN HET LOCOV.

In het LOCOV hebben zitting: het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, de Nederlandse Spoorwegen, Spoorbeheerder ProRail, de ANWB, Ieder(in), de Fietsersbond, de Landelijke Studentenvakbond, ANBO-PCOB (namens de Seniorencoalitie), Natuur & Milieu en Reizigersvereniging Rover.

Postadres Locov secretariaat:	Postbus 20901,2500 EX DEN HAAG
Bezoekadres Locov secretariaat:	Rijnstraat 8, 2515 XP DEN HAAG
Telefoon:	070 - 4568999